

ආර්ථික විද්‍යාව

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ විභාගය
සඳහා විෂයානුබද්ධ පුනරීක්ෂණ සංවිනය

07. මුදල් හා මිල මට්ටම්වල හැසිරීම ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු

1.

(i) භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරු කිරීමේදී ගෙවීම් මාධ්‍යක් ලෙස පොදුවේ පිළිගන්නාවූ ඕනෑම දෙයක් මුදල් ලෙස හඳුන්වයි.

හොඳ මුදල් ඒකකයක ලක්ෂණ

- කල්පැවතීම
- සමජාතීය බව
- කුඩා කොටස්වලට බෙදිය හැකි වීම
- පහසුවෙන් එහා මෙහා ගෙන යා හැකි වීම
- අනුකරණය කළ නොහැකි වීම

(ii)

- විනිමය මාධ්‍යක් වශයෙන් කටයුතු කිරීම
- වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙස කටයුතු කිරීම
- ගිණුම් ඒකකයක් ලෙස කටයුතු කිරීම
- විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යක් ලෙස කටයුතු කිරීම

(iii) අවදානමකින් හා අපහසුවකින් තොරව අනාගත අවශ්‍යතා සඳහා වටිනාකම රැස්කර තබා ගැනීම සඳහා මුදල් යොදා ගැනීම වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම යනුවෙන් හඳුන්වයි.

- භාණ්ඩවලින් වටිනාකම රැස් කිරීමේ දී පැන නගින ගබඩා කිරීමේ අපහසුව, නශ්‍ය වීම ආදී ගැටළු මෙහිදී පැන නොනගී.
- මුදල් පූර්ණ ප්‍රබලතාවකින් යුක්ත නිසා මුදලේ ක්‍රය ශක්තිය ස්ථාවර මට්ටමක පැවතීම, මුදලේ මෙම කාර්ය සාර්ථක කරනු ඇත.
- මිල මට්ටම සංවර්ධන පවතින විටදී පමණක් මුදල් ඒකකවලින් අනාගතයේ කෙතරම් භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් මිලදී ගත හැකි දැයි දැනගත හැක.

(iv)

- ව්‍යවහාර මුදල්
- බැංකු මුදල්
- ආසන්න මුදල්
- මුදල් ආදේශක

- විද්‍යුත් මුදල්/ ඩිජිටල් මුදල්
- v. යම් මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් අනුමත වූ මුදල් සීමාවක් යටතේ භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීමටත් අවශ්‍ය වටිනා මුදල් ලබා ගැනීමටත් අවසර ලබා දී නිකුත් කරන විද්‍යුත් කාඩ්පත ණය පතකි.

හරපත් යනු ගනුදෙනුකරුවන් මූල්‍ය ආයතනයක යම් මුදලක් තැන්පත් කළ විට ස්වයංක්‍රීය ටේලර් යන්ත්‍රයක් මගින් ආපසු මුදල් ගැනීමට, වෙනත් ගිණුමකට මාරු කිරීමට භාවිතා කරන උපකරණයකි.

2.

(i)

- ගනුදෙනු වේගතාව
- ආරක්ෂණ වේගතාව
- සමපේක්ෂණ වේගතාව

(ii) ප්‍රධාන සාධකය පුද්ගලයන්ගේ ආදායමයි.

$$M = f(y)$$

අනෙකුත් කරුණු

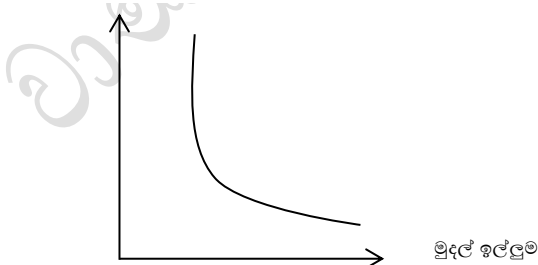
- අනාගත මිල අපේක්ෂා
- මිල මට්ටම
- පොලී අනුපාතය
- මූල්‍ය ක්‍රමයේ නව්‍යතාවයන්
- ආයතනික සාධක

(iii)

- අනාගත පොලී අනුපාතිකයේ හට ගන්නා වෙනස්වීම් පිළිබඳව ඇති කරගන්නා අපේක්ෂාවන් මතයි.
- පොලී අනුපාතය හා පිලිනපත්වල මිල අතර ඇත්තේ ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයකි.
- පොලිය ඉහළ මට්ටමක පවතින විට අනාගතයේ පොලිය පහළ වැටේ යැයි සිතා මුදලට ඇති ඉල්ලුම කරයි.

පොලිය පහළ මට්ටමක පවතින විට අනාගතයේ එය ඉහළ යනැයි සිතා මුදලට ඇති ඉල්ලුම වැඩි කරයි.

පොලී අනුපාතය

- ඉහළ පොලී අනුපාතිකයක් පවතින විට මුදල් ශේෂ සඳහා ඉල්ලුම අඩු වීමට තවත් හේතුවක් නම්, මුදල් ළඟ තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය වැඩිවීමයි.
- පොලිය ඉහළ මට්ටමක පවතින විට ආදායමක් නොලැබෙන මුදල් ශේෂ නිෂ්ක්‍රීයව ළඟ තබා ගැනීම අර්ථවත් නොවේ. එම නිසා මුදල් පොලී ආදායමක් ලබා ගත හැකි වත්කම්වල ආයෝජනය කිරීමට පෙළඹේ.

(iv)

❖ විකුණුම් නැඹුරු (Bears)

අනාගතයේ පිලිනපත් මිල අඩු වෙනැයි අපේක්ෂාවෙන් දැන් තමන් වෙත ඇති පිලිනපත් ලඟි ලඟියේ විකිණීමට කටයුතු කරන පිරිසයි.

❖ ගැනුම් නැඹුරු

අනාගතයේ පිලිනපත් මිල ඉහළ යනැයි සිතා දැන් අඩු මිලට වැඩිපුර පිලිණපත් මිලදීගැනීමට කඩිනම් වන පිරිසයි.

3.

(i)

- කිසියම් නිශ්චිත දිනකට එරට මහජනතාව සතු මුළු මුදල් තොගයේ වටිනාකමයි. නැතහොත් කිසියම් නිශ්චිත අවස්ථාවකදී මහජනතාව අත සංසරණය වන මුළු මුදල් තොගයයි.

වෙනස් වීමට හේතු

- රටක මූල්‍ය ව්‍යුහයේ ඇතිවන වෙනස්කම්
- මුදල් ලෙස සැලකිය යුතු පූර්ණ ද්‍රවශීලතාවයෙන් යුතු වත්කම්වල සිදුවන වෙනස්කම්

(ii) -මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල්

- මහජනයා සතු වාණිජ බැංකුවල ඇති ඉල්ලුම් තැන්පතු
- මහජනයා සතු වාණිජ බැංකුවල ඇති කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු
- අන්ව්‍යාපිත විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම්වල ඇති කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු ප්‍රමාණයෙන් 50%
- විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකවල ඇති න්‍යායාපිතයන් සතු කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු

(iii) -බැංකු ක්‍රමය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම්

- බැංකු ක්‍රමය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්
- අනෙක් ශුද්ධ වත්කම්

(iv) අධිබලැති මුදල් යනු කිසියම් රටක සමස්ත මුදල් සැපයුමට පදනම සපයන මහ බැංකුව සතු සෘජු මූල්‍ය වගකීමයි. එහි සංරචක ,

- මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල්
- වාණිජ බැංකු සතු ව්‍යවහාර මුදල්
- වාණිජ බැංකු මහ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන තැන්පතු
- රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතන මහ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන තැන්පතු

(v) මුදල් ගුණකය යනු, ආර්ථිකයේ මුළු මුදල් සැපයුම හා පදනම් මුදල් අතර සම්බන්ධයයි.

$$K = \frac{M}{H}$$

4.

(i) සීමිත භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් පසුපස හඹායන අතිවිශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් නිසා මිල මට්ටම ඉහළ යාම ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමනය ලෙස හැඳින්වේ.

න්‍යායන්

- මුදල් ප්‍රමාණවාදය
- කේන්සියානු න්‍යාය

(ii) උද්ධමනය - දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පටන් අඛණ්ඩව පොදු මිල මට්ටමේ හටගන්නා ඉහළයාමයි.

අවධමනය - දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පටන් අඛණ්ඩව පොදු මිල මට්ටමේ සිදුවන පහළ වැටීමයි.

නිරුද්ධමනය - උද්ධමන අනුපාතිකයෙහි අගය ක්‍රමයෙන් අඩුවීමයි.

(iii) -ආදායම් හා ධන ව්‍යාප්තිය අයහපත් වීම

- නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාව ඉහළ යාම.
- ආර්ථික තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විකෘති වීම
- ණයහිමියන්ට අවාසිදායක වීම
- ඉතිරි කරන්නන්ට අයහපත් වීම

(iv) -සමාහාර ඉල්ලුමේ වර්ධනය සීමා කිරීම

- සමාහාර සැපයුමේ වර්ධනය වේගවත් කිරීම
- සෘජු රාජ්‍ය මැදිහත් වීම
- කාර්යක්ෂම සම්පත් බෙදාහැරීමෙහිලා පවතින බාධක ඉවත් කිරීම

(v) -කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය

- ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය
- නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය
- දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ අවධමනකය

5.

(i) කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන අරමුදල් අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා මූල්‍ය උපකරණ මිලට ගැනීම හා විකිණීම සිදුවන වෙළෙඳපොළයි.

- මුදල් වෙළෙඳපොළ
- ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ

(ii) -අන්තර් බැංකු ඒක්ෂණ ණය මුදල් වෙළෙඳපොළ

- භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ
- වාණිජ පත්‍රිකා වෙළෙඳපොළ
- අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ

(iii) ණය හෝ මූල්‍ය උපකරණ හෝ නිකුත් කරන්නාගේ මූල්‍ය ශක්තිය පිළිබඳ ඇගයීමක් ඉදිරිපත් කිරීම ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමයි. මෙමගින් නිකුත් කරන්නාට එම නිකුතුව පවත්වාගෙන යාමට

ඇති හැකියාව හා පරිණතවන කාලයට එය සම්පූර්ණයෙන්ම පියවා දැමීමට ඇති හැකියාව සොයා බැලේ.

(iv)

- ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගෙන යාම.
- මූල්‍ය ක්‍රමයේ ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යාම.

(v)

- මුදල් ඉලක්කකරණය
- නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය

6).

(i) ආර්ථිකයේ මිල ස්ථායීතාවත් මූල්‍ය ක්‍රමයේ ස්ථායීතාවත් යන අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට මුදල් සැපයුම හා පොලී අනුපාතිකයට බලපෑම් කිරීමට මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ මෙහෙයවීමයි.

(ii) ප්‍රමාණාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ
ගුණාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ

(iii) ප්‍රමාණාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ

- මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකය
- ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය
- විවෘත වෙළෙඳපොල කටයුතු

ගුණාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ

- ණය ශීර්ෂ පිළිබඳ උපරිම සීමා නියම කිරීම.
- යහ පෙළඹුම.
- වරණාත්මක පොලී අනුපාත නියම කිරීම.
- ඇප සුරැකුම් වෙනස් කිරීම.
- බැංකු ණය පාලනය

(iv)

- බැංකු පද්ධතිය වෙතින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන කරා ව්‍යවහාර මුදල් ගලා යාම
- ව්‍යවහාර මුදල් ළඟ තබා ගැනීම සඳහා මහජනයා දක්වන අභිරුචිය
- අධි සංචිත තබා ගැනීමට වාණිජ බැංකු දක්වන කැමැත්ත
- බැංකු ණය සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉල්ලුමක් ඇති නොවීම

(v)

a. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය = $\frac{\text{සංචිතය}}{\text{තැන්පතු ව}} \times 100$

= $\frac{1280}{6400} \times 100$

= 20%

b. අවශ්‍ය සංචිතය = 6400 x 5%

= 320

අධි සංචිතය

= 1280 – 320

= 960

වාණිජ හා ව්‍යාපාර අධ්‍යයන කොටුව